

**RIIGIHANGETE
VAIDLUSTUSKOMISJON**

OTSUS

Vaidlustusaja number	62-26/298210
Otsuse kuupäev	30.04.2026
Vaidlustuskomisjoni liige	Taivo Kivistik
Vaidlustus	Cybernetica AS-i vaidlustus Riigi Tugiteenuste Keskuse riigihankes „Kaupade sisenemis- ja transiidiformaalsuste haldamist toetava teenuse arendus- ja hooldustööd (RmIT)“ (viitenumber 298210) Askend Estonia OÜ pakkumuse edukaks tunnistamise otsusele
Menetlusosalised	Vaidlustaja, Cybernetica AS, esindajad Oliver Väärtnõu ja Arne Ansper Hankija, Riigi Tugiteenuste Keskus, esindaja Riina Loorpuu Kolmas isik, Askend Estonia OÜ, esindajad vandeadvokaat Kadri Matteus ja advokaat Merily Tamm
Vaidlustuse läbivaatamine	Kirjalik menetlus

RESOLUTSIOON

RHS § 197 lg 1 p-i 4 ja § 198 lg-de 3 ja 8 alusel

1. Jätta rahuldamata Cybernetica AS-i vaidlustus Riigi Tugiteenuste Keskuse riigihankes „Kaupade sisenemis- ja transiidiformaalsuste haldamist toetava teenuse arendus- ja hooldustööd (RmIT)“ (viitenumber 298210).
2. Mõista Cybernetica AS-ilt Askend Estonia OÜ kasuks välja Askend Estonia OÜ lepinguliste esindajate kulud 2417,16 eurot (käibemaksuta).
3. Jätta Cybernetica AS-i vaidlustusmenetluses kantud kulud tema enda kanda.

EDASIKAEBAMISE KORD

Halduskohtumenetluse seadustiku § 270 lg 1 alusel on vaidlustuskomisjoni otsuse peale halduskohtule kaebuse esitamise tähtaeg kümme (10) päeva arvates vaidlustuskomisjoni otsuse avalikult teatavaks tegemisest.

JÕUSTUMINE

Otsus jõustub pärast kohtusse pöördumise tähtaja möödumist, kui ükski menetlusosaline ei esitanud kaebust halduskohtusse. Otsuse osalisel vaidlustamisel jõustub otsus osas, mis ei ole seotud edasikaevatud osaga (riigihangete seaduse § 200 lg 4).

ASJAOLUD JA MENETLUSE KÄIK

1. 19.12.2025 avaldas Riigi Tugiteenuste Keskus (edaspidi ka Hankija) riigihangete registris (edaspidi RHR) avatud hankemenetlusega riigihanke „Kaupade sisenemis- ja transiidiformaalsuste haldamist toetava teenuse arendus- ja hooldustööd (RmIT)“ (viitenumber 298210) (edaspidi Riigihange) hanketeate ja tegi kättesaadavaks muud riigihanke alusdokumendid (edaspidi koos nimetatult RHAD), sh proovitöö lähteülesanne ja hindamismetoodika kirjeldus (edaspidi Hindamismetoodika).

Pakkumuste esitamise tähtpäevaks, 09.02.2026, esitasid pakkumuse neli pakkujat, sh Cybernetica AS ja Askend Estonia OÜ.

2. 23.03.2026 otsusega tunnistas Hankija edukaks Askend Estonia OÜ pakkumuse.

3. 02.04.2026 laekus Riigihangete vaidlustuskomisjonile (edaspidi vaidlustuskomisjon) Cybernetica AS-i (edaspidi ka Vaidlustaja) vaidlustus Hankija otsusele tunnistada Askend Estonia OÜ pakkumus edukaks.

4. Vaidlustuskomisjon teatas 10.04.2026 kirjaga nr 12.2-10/62 menetlusosalistele, et vaatab vaidlustuse läbi esitatud dokumentide alusel kirjalikus menetluses, tegi teatavaks otsuse avalikult teatavaks tegemise aja ning andis täiendavate seisukohtade ja dokumentide esitamiseks aega kuni 15.04.2026 ja neile vastamiseks 20.04.2026. Vaidlustuskomisjoni määratud esimeseks tähtpäevaks esitas täiendava seisukoha Vaidlustaja ja menetluskulude taotluse Vaidlustaja ja Kolmas isik. Teiseks tähtpäevaks esitasid täiendavad seisukohad Hankija ja Kolmas isik.

5. Käesolevas vaidlustusasjas on Vaidlustaja ja Hankija oma menetlusdokumentides kajastanud andmeid, mida Vaidlustaja käsitleb oma ärisaladusena. RHS ei näe ette, et kogu vaidlustusmenetluse saaks kinniseks kuulutada, vaidlustuskomisjoni otsus tuleb üles laadida RHR-i. Vaidlustaja ärisaladuse kaitseks on vaidlustuskomisjon koostanud käesolevast otsusest kaks versiooni:

1) otsuse täielik versioon, millest Vaidlustaja ärisaladusi sisaldavaid osi eemaldatud pole, tehakse teatavaks Vaidlustajale ja Hankijale;

2) otsuse versioon, millest on eemaldatud Vaidlustaja ärisaladust puudutavad osad, mis on tähistatud märkega [Vaidlustaja ärisaladus] tehakse teatavaks Kolmandale isikule ning laaditakse üles RHR-i.

MENETLUSOSALISTE PÕHJENDUSED

6. Vaidlustaja, **Cybernetica AS**, põhjendab vaidlustust järgmiselt.

6.1. Pakkumusi hinnatakse Riigihankes hinna ja kvaliteedi suhte alusel:

1) arendus- ja hooldustööde teostamise ühe töötunni maksumus ilma käibemaksuta – 20% hindest;

2) proovitöö – 80% hindest.

6.2. Vastavalt Hindamismetoodikale hindab Hankija proovitööd kolme alakriteeriumi alusel, mis annavad kokku maksimaalselt 80 punkti:

1) Alakriteerium 1: Lahenduse arhitektuuri ja süsteemse ülesehituse selgus - maksimaalselt 30 punkti;

2) Alakriteerium 2: Tehniliste parendusettepanekute sisulisus ja mõju (edaspidi Alakriteerium 2) - maksimaalselt 25 punkti;

3) Alakriteerium 3: Äriliste protsesside muudatuste põhjendatus ja rakendatavus –

(edaspidi Alakriteerium 3) maksimaalselt 25 punkti.

6.3. 23.03.2026 teavitas Hankija pakkujaid Kolmanda isiku pakkumuse edukaks tunnistamise otsusest. Vaidlustaja pakkumus oli 74,07 väärtuspunktiga pingereas kolmas.

25.03.2026 edastas Hankija Vaidlustajale väljavõtte hindamisprotokollist (edaspidi Protokoll), millest nähtuvad Kolmanda isiku proovitööd iseloomustavad andmed, mis andsid sellele eelise Vaidlustaja proovitööga võrreldes, samuti sisaldab Protokoll Vaidlustaja proovitööle omistatud punkte ning hindamiskomisjoni selgitusi.

Kolmanda isiku proovitööle omistas Hankija maksimaalsed 80 punkti ning Vaidlustaja proovitööle 56 punkti. Alakriteeriumi 3 alusel omistati Vaidlustaja pakkumusele vaid 1 punkt. Vaidlustaja proovitööd on Alakriteeriumi 3 alusel hinnatud liiga madalalt. Kui Vaidlustaja proovitööd oleks Alakriteeriumi 3 alusel hinnatud maksimaalse 25 punktiga, oleks Vaidlustaja pakkumus saanud kokku 98,07 punkti (sh 18,07 punkti arendus- ja hooldustööde teostamise ühe töötunni maksumuse eest ning 80 punkti proovitöö eest) ning osutunud edukaks.

6.4. Hankija omistas Vaidlustaja proovitööle Alakriteeriumi 3 alusel minimaalse võimaliku punktiskoori (1 punkt) põhjendusega:

Esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, kuid kolm või rohkem muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või ärioloogika ei ole säilitatud.

Puudus: Pakkujaga on esitanud äriprotsesside muudatusettepanekuid proovitöö sisus kokku 6. Tulenevalt antud alakriteeriumi hindamismetoodikast hindas Hankija kõiki esitatud muudatusettepanekuid ning hinnatud ettepanekute kolm või rohkem muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või ärioloogika ei ole säilinud.

Hankija on Protokollis välja toonud kolm Vaidlustaja esitatud äriprotsessi muudatust (proovitöö p-id 6.2, 6.3 ja 6.6), mida pidas puudulikuks ning asus seisukohale: *Vastavalt hanke alusdokumentide hulgas olevale hindamismetoodikale omistatakse alakriteeriumis 3 pakkumusele 1 punkt juhul, kui esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, kuid kolm või rohkem muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või ärioloogika ei ole säilitatud.*

Kuna hindamiskomisjon tuvastas, et kuuest esitatud äriprotsessi muudatusettepanekust kolm on puudustega (põhjendus puudulik, ebaselge või ärioloogika ei ole säilinud), vastab pakkumus hindamismetoodikas kirjeldatud madalaimale tasemele. Vastavalt hindamismetoodikas toodud sõnastusele hindab hindamiskomisjon antud kriteeriumis pakkumuses esitatud puudustega ettepanekute arvu, millele viitab üheselt ka hindamismetoodika madalaima taseme kirjeldus: [---] kolm või rohkem muudatust on puudulikud.

6.5. Hindamismetoodika kohaselt jaotuvad Alakriteeriumi 3 alusel antavad punktid järgmiselt:

- 25 punkti: *Esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, mis on selgelt põhjendatud ja rakendatavad, toetades NESi jõudlust.*

- 10 punkti: *Esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, kuid üks või kaks muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või ärioloogika ei ole säilitatud.*

- 1 punkt: *Esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, kuid kolm või rohkem muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või ärioloogika ei ole säilitatud.*

6.6. Hankija asus Alakriteeriumi 3 hindamisel seisukohale, et määravaks on puudustega ettepanekute arv, eirates Hindamismetoodika süsteemset ülesehitust ja eesmärki.

6.6.1. Hindamismetoodikas 25 punkti omistamiseks kasutatud sõnapaar *vähemalt kolm* tähendab, et on lubatud esitada ka mahukam analüüs (nt 6 ettepanekut).

Vaidlustaja esitas kokku 6 äriprotsessi muudatusettepanekut. Protokollis on välja toodud puudused 3 ettepaneku puhul (Vaidlustaja proovitöö p-id 6.2, 6.3 ja 6.6). Seega on Hankija vaikimisi möönnud ülejäänud kolme ettepaneku (Vaidlustaja proovitöö p-id 6.1, 6.4 ja 6.5) nõuetekohasust. Järelikult on 25 punkti saamiseks seatud tingimus täidetud – proovitöös on olemas vähemalt kolm kvaliteetset äriprotsessi muudatusettepanekut.

6.6.2. Hankija on tõlgendanud 1 punkti andmise kriteeriumi karistuslikult ja isoleeritult. Madalaima hindamistaseme eesmärk on kirjeldada olukorda, kus pakkujad on küll esitanud nõutud arvu äriprotsessi muudatusi, kuid nendest ükski ei ole sisuliselt kvaliteetne (st ükski muudatusettepanekust ei ole selgelt põhjendatud ega rakendatav ega toeta NES-i jõudlust). Hankija eksimus seisneb seisukohas, et kolme puuduse leidmine tühistab automaatselt ülejäänud kolme kvaliteetse ettepaneku olemasolu.

6.7. Hankija tõlgendus viib olukorrani, kus „rohkem on vähem“, st kui pakkujad esitaks vaid 3 ettepanekut ja need oleksid Hankija hinnangul head, saaks ta 25 punkti. Kui pakkujad otsustab olla põhjalikum ja esitab 6 ettepanekut, millest 3 on samaväärselt head ja 3 täiendavat osutuvad Hankija silmis puudulikuks, on proovitöö madalaima punktisumma vääriline. Hoolsamat pakkujat karistatakse seega täiendava analüüsi ja alternatiivide pakkumise eest.

Hankija tõlgendus eeldab, et 25 punkti saamiseks peavad kõik esitatud muudatusettepanekud olema puudusteta. Hindamismetoodika tekst sellist tingimust ette ei näe. Olukorras, kus Vaidlustaja on tõendanud oma proovitöö kvaliteeti nõutud mahus, on Hankija kohustatud omistama proovitööle selle sisu eest maksimaalsed punktid.

6.8. Hankija oli teadlik pakkujate soovist esitada rohkem kui kolm ettepanekut. Riigihanke teabevahetuses¹ märkis Hankija, et ei käsitle proovitöö lehekülgede arvu absoluutse piirina ja ootab mahult mõistlikku tööd. Riigihankes osalemisest huvitatud isik viitas oma küsimuses asjaolule, et häid ettepanekuid ja alternatiive on tegelikult rohkem kui kolm. Hankija vastusest ei nähtunud, et *vähemalt kolme* ettepaneku nõude täitmisel võiksid täiendavad alternatiivid tuua kaasa punktisumma vähendamise. Vastupidi – Hankija tekitatud ootus, et mahtu võib ületada mõistlikkuse piires, kinnitas pakkujatele, et hindamisel on määravaks ettepanekute sisuline kvaliteet, mitte puudustega ettepanekute arv.

6.9. Hindamiskriteeriumid peavad olema selged ja üheselt mõistetavad. Kui Hindamismetoodika on koostatud nii, et seda on võimalik tõlgendada nii *heade ettepanekute kokkulugemisena* kui ka *vigade kokkulugemisena*, on tegemist ebaselge RHAD-iga.

Kohtupraktika kohaselt tõlgendatakse hanke alusdokumentide ebaselgust koostaja (Hankija) kahjuks ja pakkuja jaoks soodsamal ja vähem koormaval viisil. Hankija ei tohi rakendada pakkujat kahjustavat tõlgendust, mida ei ole võimalik RHAD-i tekstist üheselt välja lugeda.

6.10. RHS §-i 3 ja §-i 117 kohaselt peab hindamine toimuma rangelt varem avaldatud kriteeriumide alusel. Hindamismetoodika ei sätesta, et lisaks nõutud kolmele kvaliteetsele ettepanekule esitatud täiendavad nõrgemad ettepanekud „nullivad“ ära kvaliteetsete ettepanekute väärtuse. Hankijal ei või pärast pakkujate avamist välja mõelda uusi hindamise aluseid või tuletada hindamismetoodikast nõudeid, mida see ette ei näe.

6.11. Hankija on rakendanud sisuliselt identse ülesehitusega Alakriteeriumide 2 ja 3 hindamisel vastandlikku loogikat, mis viitab hindamise ebaühtsusele ja meelevaldsusele.

Alakriteeriumi 2 alusel oli võimalik saada maksimaalselt 25 punkti, kui *esitatud on vähemalt kolm sisulist ja põhjendatud tehnilist parandusettepanekut*.

Vaidlustaja esitas selles osas kokku 10 ettepanekut. Protokolli kohaselt: [---] *hindas hankija kõiki kümme esitatud ettepanekut ja leidis, et vähemalt 3 esitatud parandusettepanekut on realistlikud [---]. Kolme või enam ettepaneku puhul on selgelt kirjeldatud, kuidas need tõstavad NESi jõudlust [---].*

Seega Alakriteeriumis 2 rakendas Hankija õigesti sisulist hindamisloogikat - tuvastades proovitööst (10 ettepanekut) nõutud miinimumarvu (3) kvaliteetseid ettepanekuid, omistas ta proovitööle selle alakriteeriumi eest maksimaalsed 25 punkti. Hankija ei asunud seejuures loendama ülejäänud ettepanekute võimalikke puudusi ega vähendanud nende tõttu punkte.

¹ Sõnumi ID 1046984.

Alakriteeriumis 3 rakendas Hankija eelnimetatule vastupidist loogikat. Vaidlustaja tegi selles osas 6 ettepanekut. Analoogselt Alakriteeriumiga 2 tuvastas Hankija siingi kolm nõuetekohast ettepanekut (p-d 6.1, 6.4 ja 6.5, millele Hankija etteheiteid ei teinud). Selle asemel, et tõdeda maksimaalse punktiskoori jaoks vajaliku taseme täidetust, keskendus Hankija ülejäänud kolmele ettepanekule, et langetada punktisumma miinimumini (1 punkt).

On lubamatu, et Hankija muudab hindamisloogikat pakkumuste hindamise ajal – ühe kriteeriumi alusel loetakse õnnestumisi ja teises ebaõnnestumisi.

6.12. Hankija on andnud Vaidlustaja proovitööle ka ebaõige sisulise hinnangu. Vaidlustaja proovitöö sisaldab piisavas mahus (vähemalt kolme) selgelt põhjendatud ning rakendatavat äriprotsessi muudatuseettepanekuid, mis toetavad NES-i jõudlust.

6.12.1. Hankija on hinnanud mittesobivaks Vaidlustaja proovitöö p-is 6.2 nimetatud äriprotsessi muudatuse, märkides Protokollis: [Vaidlustaja ärisaladus]

6.12.2. [Vaidlustaja ärisaladus]

6.12.3. Hankija on hinnanud mittesobivaks Vaidlustaja proovitöö p-is 6.3 nimetatud äriprotsessi muudatuse, märkides Protokollis: [Vaidlustaja ärisaladus]

6.12.3.1. Kokkuvõtlikult on Hankija on proovitöö p-i 6.3 osas välja toonud kaks puudust: [Vaidlustaja ärisaladus]

6.12.3.2. [Vaidlustaja ärisaladus]

6.12.3.3. [Vaidlustaja ärisaladus]

6.13. Hankija otsus hinnata Vaidlustaja proovitöö Alakriteeriumi 3 alusel 1 punktiga on õigusvastane, sest RHAD ei näe ette sellist tingimust, mis võimaldab Vaidlustajale Alakriteeriumi 3 alusel hindepunkte selliselt vähendada.

6.14. 15.04.2026 täiendas Vaidlustaja oma seisukohti.

6.14.1. Hankija ja Kolmas isik proovivad Alakriteeriume 2 ja 3 üksteisest eraldada. Mõistlik pakkuja vaatleb RHAD-i kui tervikut ja eeldab, et Hankija on Hindamismetoodika koostamisel olnud süsteemne. Väide, et Alakriteeriumid 2 ja 3 on erineva raskuskeskmega, on põhjendamata.

6.14.2. Alakriteeriumide 2 ja 3 punktiskaalad on identsed. Mõlema alakriteeriumi kirjeldus algab nõudega esitada *vähemalt kolm* ettepanekut. Alakriteeriumi 2 puhul hindas Hankija Vaidlustaja esitatud 10-st ettepanekust 4 kvaliteetseks ning omistas maksimaalsed punktid, jättes kõrvale ülejäänud 6 ettepaneku võimalikku madalama kvaliteedi. Alakriteeriumi 3 puhul aga kasutas Hankija sama ülesehitusega teksti puhul puuduste loendamise meetodit, kus 3 kvaliteetset ettepanekut tühistati Hankija hinnangul kolme nõrgema ettepaneku tõttu.

Kuna Alakriteeriumide 2 ja 3 tekstiline ülesehitus on samaväärne, peab ka nende hindamisloogika olema sama. Pakkujatel puudus igasugune loogiline põhjus või alus eeldada, et samasuguse sõnastusega kriteeriumide puhul rakendatakse radikaalselt erinevaid hindamis põhimõtteid.

6.14.3. Hankija ja Kolmanda isiku loogika kohaselt saaks pakkuja, kes esitab mahuka ja kvaliteetse proovitöö (mis sisaldab näiteks 20 ärilist ettepanekut, millest 17 on kvaliteetsed ja 3 on Hankija hinnangul puudustega), madalaima hindepunkti (1 punkt). See on ebaproportsionaalne, sest ei võimalda eristada pakkujat, kellel puudub sisuline pädevus,

pakkujast, kes on teinud mahuka ja valdavalt eduka analüüsi.

Kui Alakriteeriumil 3 oleks olnud teistsugune raskuskese (nt „selekteerida vaid kõige olulisemat“ nagu väidab Kolmas isik), pidanuks Hankija selline ootus kajastuma kas selgelt sõnastatud juhisenä või eristuva hindamisskaalana.

6.14.4. Hankija väidab vastuses vaidlustusele, et Alakriteeriumi 2 alusel tehtavate tehniliste ettepanekute puhul hindas Hankija nende sisulist tugevust ja realistlikkust ja Alakriteeriumi 3 alusel tehtavate äriliste ettepanekute puhul, mitu ettepanekut on puudustega. Selline eristus on kunstlik.

6.14.5. Negatiivsetel asjaoludel põhinev hindamine (antud juhul puuduste hindamine) on suunatud pakkumuse korrektsuse, mitte parima kvaliteedi tuvastamisele.

6.14.6. Vaidlustaja ei vaidlusta Hindamismetoodikat, vaid selle RHAD-ist mittetulenevat kohaldamist. Vaidlustajal oli RHAD-ile tuginedes õigustatud ootus, et hindamine on sisuline ja keskendub positiivsetele (kvaliteetsetele) ettepanekutele.

6.14.7. Hankija väide, et termin *vähemalt kolm* kohustas pakkujat tegema sisulist valikut ja piirduma vaid teatud arvu ettepanekutega, on väär. Sõna *vähemalt* tähistab alampiiri, mis julgustab pakkujat esitama rohkem, mitte ei sea esitatule ülempiiri. Kasutades terminit *vähemalt*, andis Hankija pakkujatele selge suunise, et suurem ettepanekute arv on lubatud ning see saab pakkumuse kvaliteeti üksnes toetada, mitte aga vähendada juba tuvastatud nõuetekohaste ettepanekute väärtust.

6.14.8. Juhul, kui meetoodika oli tõepoolest mitmetähenduslik, tuleb rakendada põhimõtet, mille kohaselt tuleb eelistada tõlgendust, mis on pakkujale soodsam ja vähem koormav. Mõistlik pakkuja ei pea alusdokumente lugedes eeldama, et *vähemalt* nõude ületamine ning põhjalikuma analüüsi esitamine võib sama Hindamismetoodika raames ühe alakriteeriumi puhul kaasa tuua negatiivse hindamistulemuse, aga teise alakriteeriumi puhul mitte.

6.14.9. Vaidlustaja tõlgendus ei anna talle põhjendamatu eelist nagu väidab Hankija. Kõigil pakkujatel oli võrdne õigus esitada proovitöös *vähemalt kolm* ettepanekut. See, et Vaidlustaja kasutas seda võimalust mahukama analüüsi esitamiseks, ei ole eelis, vaid Hindamismetoodikaga lubatud täiendav sisuline panus. Hankija puuduste loendamise meetoodika karistab pakkujat selle lisatöö ja põhjalikkuse eest.

6.14.10. Hankija märgib, et rohkemate ettepanekute esitamine oli Vaidlustaja teadlik valik, millega kaasnes risk. Riigihanke hindamisprotsessis ei saa risk tähendada pakkujate jaoks määramatust hindamiskriteeriumide kohaldamisel, vaid protsess peab tuginema pakkujatele ettenähtavatele ja läbipaistvatele alustele. Kui RHAD lubab esitada *vähemalt kolm* ettepanekut, siis ei saa Hankija tagantjärele väita, et miinimumtingimuse ületamine on pakkuja riisiko.

6.14.11. Vastuseks Hankija väitele, et Alakriteeriumis 3 oli eesmärk vältida ebaküpsete ettepanekute esitamist, rõhutab Vaidlustaja, et analüütiline küpsus väljendub suutlikkuses tuvastada probleeme ja pakkuda lahendusi. Mida rohkem on asjakohaseid lahendusi, seda suurem on pakkuja kompetents. Hankija ei ole põhjendanud, miks ta pidas analüütilise küpsuse ja selekteerimisvõime hindamist määravaks just äriliste ettepanekute puhul, samas kui tehniliste ettepanekute (Alakriteerium 2) puhul piirdus Hankija üksnes sisulise väärtuse tuvastamisega. Kui Hankija oleks soovinud hinnata pakkujate selekteerimisvõimet või piirata töö mahtu, pidanuks ta kehtestama ülempiiri. *Vähemalt* nõue koos hilisema „puuduste loendamise“ kriteeriumiga on loonud vastuolulise olukorra, kus Hankija on justkui andnud juhise, mis julgustab sisulist põhjalikkust, kuid siis rakendanud hindamispraktikat, mis seda tagantjärele karistab. Hankija sellised järeldused ei olnud pakkujatele RHAD-ist tuletatavad.

6.14.12. Hankija märgib vastuses vaidlustusele, et Vaidlustaja pole ettepanekuid prioritseerinud ega märgistanud „peamisteks“, mistõttu pidi Hankija hindama kõiki võrdselt. RHAD ei sätestanud pakkujatele kohustust ettepanekuid prioritseerida või tähtsustjärjekorras Esitada. RHS-i kohaselt peavad kõik pakkujatele esitatavad nõuded ja ootused pakkumuse vormistusele olema alusdokumentides selgelt ja üheselt kirjeldatud. Heites ette „peamiste“ ettepanekute märgistamata jätmist, on Hankija loonud tagantjärele uue vormistusreegli.

6.14.13. Hankija väide, et Hindamismetoodika ei sisalda alust *ignoreerida osa esitatud ettepanekutest*, on õiguslikult eksitav. Vastavalt Hindamismetoodikale on Alakriteeriumi 3 alusel 25 punkti saamiseks tingimus, et pakkuja on esitanud *vähemalt kolm* selgelt põhjendatud ja süsteemi jõudlust toetavat ärilist muudatuseettepanekut. Kui Vaidlustaja pakkumuses on tuvastatavad 3 sellist ettepanekut, on maksimaalse punktisumma saamiseks tingimus täidetud. Täiendavate ettepanekute olemasolu ei muuda olematuks juba esitatud kvaliteetseid ettepanekuid. Hankijal ei tule „ignoreerida“ midagi, vaid teostada sisuline analüüs tuvastamiseks, et nõutud tase (3 tingimustele vastavat ettepanekut) on saavutatud.

6.14.14. Hankija kinnitas teabevahetuses, et ootab mahult mõistlikku tööd ja ei sea lehekülgede arvule absoluutset piiri. Seega oli Vaidlustaja poolt täiendavate alternatiivide väljatoomine kooskõlas Hankija juhiste ja Riigihanke eesmärgiga leida parim lahendus. Kolmanda isiku väide *analüütilisest küpsusest ja Hankija ressursside austamisest* on subjektiivne väärtushinnang, millele alus RHAD-is puudub. Hankija on lubanud esitada rohkem, sest RHAD nõudis *vähemalt kolme* ettepanekut, mitte võimet piirduda kolmega.

6.14.15. Õige ei ole Hankija väide, et vaidlustuse rahuldamine ei muudaks Riigihanke tulemust. See väide tugineb ekslikule eeldusele, et ka pärast Vaidlustuse rahuldamist jääks kehtima Hankija poolt rakendatud ja vaidlustatud hindamisloogika. Kui õigusvastane hindamisloogika kõrvaldada, on Vaidlustaja täitnud Hindamismetoodikas sätestatud tingimused Alakriteeriumi 3 osas maksimumpunktide (25 punkti) saamiseks, mis tähendab ka Vaidlustaja pakkumuse edukaks osutumist.

6.14.16. Erinevalt Hankija väitest ei nõua Vaidlustaja Hindamismetoodika muutmist pärast pakkumuste esitamist. Vastupidi - Vaidlustaja soovib, et Hankija juhinduks hindamisel RHAD-is, sh Hindamismetoodikas, sätestatud sõnastusest. Olukorras, kus Hankija on rakendanud Hindamismetoodikat viisil, mis on vastuolus selle sisu ja riigihangete üldpõhimõtetega, on Hankija ise reegleid õigusvastaselt muutnud.

6.14.17. Hankija põhjendused Vaidlustaja proovitöö p-i 6.2 osas on vastuolus proovitöö lähteülesandega. Hankija väidab ekslikult, et Vaidlustaja ettepanekud on olemuselt kasutajakesksed ja ärilised ega paranda otseselt süsteemi jõudlust. See seisukoht ei ole kooskõlas proovitöö lähteülesande p-iga 1, kus on sätestatud: *Ärieesmärgiks on tagada, et NES süsteem suudaks vastu võtta ja töödelda massiivseid andmemahtusid kiiresti, täpselt ja töökindlalt, toetades seeläbi klientide äriprotsesside efektiivsust ning aidates kaasa rahvusvahelise kaubavahetuse sujuvusele. Ärieesmärkide saavutamiseks ning klientide rahulolu tagamiseks on vajalik tõsta NESi andmete esitamise ja töötlemise kiirust.*

Alakriteeriumi 3 sisu oligi esitada äriprotsessi muudatusi. Äriprotsessi muudatuste mõju süsteemi jõudlusele ongi olemuslikult kaudne. Kui muudatus parandaks jõudlust otseselt (nagu Hankija on ette heitnud), oleks tegemist tehnilise lahendusega, mida hinnati Alakriteeriumi 2 raames. Hankija heidab seega Alakriteeriumi 3 all Vaidlustajale ette seda, et esitatud äriprotsessi ettepanek ei ole tehniline, ajades seeläbi segi kaks hindamiskriteeriumi.

6.14.18. Alakriteeriumide 2 ja 3 segaminiajamist Hankija poolt kinnitab Hankija väide: *Sellest tulenevalt ei olnud hankijal võimalik hinnata, et tegemist oleks selgelt põhjendatud ja*

rakendatava äriprotsessi muudatusega, mis toetaks proovitöö lähteülesandes seatud tehnilisi eesmärke NES süsteemi jõudluse ja andmetöötuse probleemide vähendamiseks. See lause tõestab üheselt, et Hankija on äriprotsessi ettepanekute (Alakriteerium 3) hindamisel aluseks võtnud tehnilised nüansid, mis kuuluvad hindamisele hoopis Alakriteeriumi 2 alusel.

6.14.19. Hankija heidab Vaidlustajale ette analüüsi puudumist teemal *kas ja millistel juhtudel kaalub väidetav valideerimise vähenemine üles eeltäitmiseks vajalikud täiendavad päringud*. Tegemist on lisanõudega, mida ei saagi täita, sest pakkujatel puudub juurdepääs asjakohase süsteemi logidele ja kasutusstatistikale, mida Hankija ei ole RHAD-is esitanud. See nõue langeb kokku proovitöö p-i 6.3 osas esitatud etteheidetega, kus Hankija nõuab samuti analüüsi, mille tegemine ilma vajaliku alusinfota on objektiivselt võimatu.

6.14.20. Vaidlustaja Proovitöö p-is 6.2 kirjeldatud ettepanek on kooskõlas proovitöö lähteülesandes sõnastatud ärieesmärkidega. Hankija etteheide ettepaneku ärilisuse kohta on asjakohatu, sest Alakriteeriumi 3 sisu oligi esitada äriprotsessi muudatusi, mis toetavad jõudlust, säilitades seejuures ärioloogika ja kasutajamugavuse. Seetõttu on Hankija hinnang proovitöö p-ile 6.2 õigusvastane.

6.14.21. Hankija põhjendused proovitöö p-i 6.3 osas ei ole kooskõlas proovitöö lähteülesandega.

Hankija väitel pole Vaidlustaja esitanud analüüsi päringute mahu ja nende mõju kohta süsteemi tervikkoormusele. Selline analüüs eeldab aga juurdepääsu Maksu- ja Tolliameti tootekeskonna konfidentsiaalsetele andmetele ja kasutusstatistikale, mida Hankija ei ole RHAD-is kättesaadavaks teinud. Nõudes hindamisel analüüsi, mis tugineb konfidentsiaalsel teabel, on Hankija loonud olukorra, kus pakkuja ei saagi nõutud analüüsi teostada, sest tal puudub selleks vajalik alusinfo ning õiguspärane juurdepääs konfidentsiaalsele teabele.

Proovitöö lähteülesanne ei nõudnudki pakkujalt sellise analüüsi teostamist.

Mh on Hankija ignoreerinud proovitöös ja vaidlustuses toodud selgitust, et [Vaidlustaja ärisaladus]

Hankija ei saa Vaidlustajale ette heita sellise analüüsi puudumist, mida pole RHAD-is nõutud ja mille koostamiseks vajalik info ei olnud pakkujatele ühiselt kättesaadav.

7. Hankija, **Riigi Tugiteenuste Keskus**, vaidleb vaidlustusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata järgmistel põhjustel.

7.1. Vaidlustaja proovitöö hindamine toimus kooskõlas RHAD-i, sh Hindamismetoodikaga. Vaidlustaja vastupidised väited põhinevad Hindamismetoodika sellisel tõlgendusel, mis ei tulene ei selle sõnastusest ega eesmärgist. Sisuliselt püüab Vaidlustaja saavutada olukorda, kus tema pakkumust hinnataks teistsuguste reeglite alusel kui need, mis olid kehtestatud ja kõigile pakkujatele ette teada. Vaidluse keskne küsimus ei ole selles, kas Vaidlustaja ettepanekud võiksid olla asjakohased, vaid selles, kas Hankija hindas neid kooskõlas Hindamismetoodikaga.

7.2. Hindamismetoodika sõnastus ei võimalda selektiivset hindamist. Alakriteerium 3 näeb ette järgmise loogika:

- esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust;
- punktide andmine sõltub sellest, mitu esitatud muudatust on puudustega (puudulikud, põhjendamata või ärioloogikat rikkuvad).

Metoodika ei sisalda:

- võimalust jagada ettepanekuid „põhi-“ ja „lisapakkumuseks“;
- alust ignoreerida osa esitatud ettepanekutest;
- diskretsiooni valida, milliseid ettepanekuid hinnata ja milliseid mitte.

Seega tuleb hindamisel lähtuda kõigist pakkuja esitatud ettepanekutest tervikuna. See tähendab, et hindamise objektiks on pakkumus kui tervik, mitte pakkuja poolt hiljem valikuliselt esile

tõstetud osa sellest. Hankijal ei ole õigust ega võimalust otsustada, milliseid pakkuja esitatud ettepanekuid hindamisel arvesse võtta ja milliseid mitte, kui Hindamismetoodika sellist eristust ette ei näe. Kui pakkuja esitab rohkem ettepanekuid kui miinimum, ei teki tal õigust nõuda, et puudustega ettepanekud jäetaks hindamisel kõrvale.

7.3. Vaidlustaja ei olnud proovitöös eraldi välja toonud, millised ettepanekud on tema hinnangul „peamised“ ega markeerinud nende tähtsusjärjekorda. Seega ei saa väita, et hindaja oleks jätnud arvestamata „olulised“ ettepanekud, kuna kogu ettepanekute komplekt tuli hinnata tervikuna, sõltumata sellest, kuidas pakkuja neid tähtsustas või esitles.

7.4. Vaidlustaja tõlgendus on vastuolus Hindamismetoodika loogikaga. Vaidlustaja lähenemine eeldab, et hindamisel tuleks arvesse võtta üksnes teatud arv „parimaid“ ettepanekuid ning ülejäänud ettepanekud, sh puudustega ettepanekud, tuleks kõrvale jätta. Selline käsitlus ei ole kooskõlas Hindamismetoodika ülesehitusega, mille Alakriteeriumi 3 eesmärk on nimelt puudustega ettepanekute arvestamine. Kui Hankija jätkaks osa ettepanekuid hindamata, muudaks ta tagantjärele hindamiskriteeriumi sisu. Vaidlustaja tõlgendus viiks olukorrani, kus Vaidlustaja saaks oma pakkumuse riske ühepoolselt maandada, samas kui teised pakkujad on lähtunud meetodikast selliselt, et kõik esitatud ettepanekud peavad olema kvaliteetsed. Selline lähenemine rikuks pakkujate võrdse kohtlemise põhimõtet, kuna annaks Vaidlustajale põhjendamatu eelise võrreldes pakkujatega, kes esitasid piiratud arvu, kuid kvaliteetseid ettepanekuid.

7.5. Proovitöö tingimuste kohaselt tuli esitada vähemalt kolm äriprotsessi muudatuse ettepanekut. Vaidlustaja otsustas esitada rohkem ettepanekuid. Vaidlustajal oli õigus rohkem ettepanekuid esitada, kuid sellega kaasnes ka risk, et iga täiendav ettepanek peab vastama samadele kvaliteedinõuetele ning võib puuduste korral mõjutada hindamist negatiivselt. Vaidlustajale oli RHAD-ist teada, et kõiki esitatud ettepanekuid hinnatakse ning puudustega ettepanekud mõjutavad lõpptulemust. Vaidlustajal ei teki õigust nõuda, et tema esitatud ettepanekuid osaliselt ignoreeritakse.

7.6. Proovitöö lähteülesanne suunas kõiki pakkujaid esitama kõige olulisemad ettepanekud. Lähteülesandes oli sätestatud, et esitada tuleb vähemalt kolm kõige olulisemat ettepanekut, mis toetavad süsteemi jõudluse kasvu, säilitades äriloogika ja kasutajamugavuse. Sellest tulenevalt pidi Vaidlustaja esitama ainult sellised ettepanekud, mille kvaliteedis ta on veendunud. Paljude ettepanekute esitamine lootuses, et osa neist osutub piisavaks, on vastuolus proovitöö lähteülesandega.

7.7. Alakriteeriumi 3 ülesehitus oli meetodikasse pandud kindla eesmärgiga:

- vältida juhuslike või ebaküpsete ettepanekute esitamist;
- tagada, et hinnatakse läbimõeldud ja põhjendatud lahendusi;
- panna pakkujatele vastutus oma ettepanekute kvaliteedi eest.

Seega ei ole puudustega ettepanekute arvestamine kõrvaline aspekt, vaid hindamismetoodika keskne osa. Ilma selleta kaotaks kriteerium oma sisulise tähenduse.

7.8. Hindamismetoodika oli kõikidele pakkujatele kättesaadav alates Riigihanke alustamisest ja neid ei vaidlustatud.

7.9. Hankija ei nõustu Vaidlustaja väitega, et Alakriteeriumid 2 ja 3 on sisuliselt identsed ning Hankija praktika hindamismetoodika rakendamisel on vastuoluline.

Alakriteerium 2 keskendub sellele, millised ettepanekud on sisuliselt tugevad ja realistlikud ning Alakriteerium 3 keskendub sellele, mitu ettepanekut on puudustega. Need on oma sisult erinevad hindamisloogikad ning nende eristamine oli pakkujatele arusaadav või vähemalt pidi olema arusaadav, kuna meetodikat vaidlustatud ei ole. Seega ei ole tegemist kattuvate

hindamiskriteeriumidega.

7.10. Vaidlustaja proovitöös esitatud äriprotsessi muudatuse sisulise vastavuse osas selgitab Hankija, et proovitöö eesmärk oli NES süsteemi jõudluse ja andmetöötluse parandamine. Seetõttu hinnati ettepanekuid eelkõige selle alusel, kas nende mõju süsteemi jõudlusele on selgelt põhjendatud ja kontrollitav.

Vaidlustaja ettepanek keskendus [Vaidlustaja ärisaladus] Vaidlustaja selgitustest nähtub, et muudatuse peamiseks eesmärgiks on:

[Vaidlustaja ärisaladus]

Need mõjud on olemuselt kasutajakesksed ja ärilised, mitte süsteemi jõudlust või andmetöötluse kiirust otseselt parandavad. Kuigi Vaidlustaja väidab, et [Vaidlustaja ärisaladus] jääb see seos üldsõnaliseks, hüpoteetiliseks ning on analüütiliselt põhjendamata. Proovitöös ei ole:

[Vaidlustaja ärisaladus]

Sellest tulenevalt ei olnud Hankijal võimalik hinnata, et tegemist oleks selgelt põhjendatud ja rakendatava äriprotsessi muudatusega, mis toetaks proovitöö lähteülesandes seatud tehnilisi eesmärke NES süsteemi jõudluse ja andmetöötluse probleemide vähendamiseks. Isegi juhul, kui Vaidlustaja hinnangul võiks ettepanek teatud tingimustel süsteemi jõudlust parandada, ei tähenda see, et Hankija hinnang oleks õigusvastane, kuna pakkuja ei esitanud piisavalt selget ja kontrollitavat põhjendust.

7.11. Hankija hinnang eeltäitmise mõjule süsteemi jõudlusele on põhjendatud:

[Vaidlustaja ärisaladus]

7.12. Hankija ei nõustu Vaidlustaja väidetega proovitöö p-i 6.3 osas ning leiab, et nimetatud äriprotsessi muudatuse hindamine on põhjendatud ning kooskõlas nii proovitöö lähteülesande, hindamismetoodika kui ka hindamisprotokollis fikseeritud kaalutlustega.

Hindamismetoodika kohaselt tuli äriliste protsesside muudatuste alakriteeriumis hinnata, kas pakkuja esitatud muudatused on selgelt põhjendatud, rakendatavad ning toetavad NES-i jõudlust ja andmete esitamise ning töötlemise kiiruse kasvu, säilitades samas kehtiva ärioloogika. Seega ei piirdunud hindamine üksnes idee olemasolu tuvastamisega, vaid hõlmas selle kooskõla proovitöö eesmärgiga ning kehtiva õigusliku ja ärilise raamistikuga.

7.12.1. Hankija hinnangul on põhjendatud järeldus, et Vaidlustaja proovitöö p-is 6.3 esitatud ettepanek ei säilita kehtivat ärioloogikat. Ettepanek eeldab [Vaidlustaja ärisaladus] MRN on tolli poolt deklaratsioonile omistatav registreerimisnumber, mille mõiste, kasutus ja tehniline struktuur tulenevad Euroopa Liidu õigusaktidest (Euroopa Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2015/2446 ja rakendusmäärus (EL) 2015/2447). Nimetatud õigusaktidest tulenevalt kasutatakse MRN-i tollisüsteemides ühtsel ja standardiseeritud kujul ning see ei ole käsitatav paindliku siseriikliku identifikaatorina, mida saaks äriprotsessi lihtsustamise eesmärgil vabalt ümber kujundada.

7.12.2. Vaidlustaja väide, et [Vaidlustaja ärisaladus] oli esitatud üksnes näitena, ei muuda hindamisjäreldust. Hindamine ei tuginenud üksikule tehnilisele detailile, vaid ettepaneku sisule tervikuna. Ka üldistatud kujul tähendab ettepanek [Vaidlustaja ärisaladus], mis eeldab kehtiva ärioloogika muutmist. Samuti ei ole asjakohane viidata [Vaidlustaja ärisaladus], kuna käesolevas hankes hinnatav NES toimib Euroopa Liidu tolliprotsessidega seotud õiguslikus raamistikus, kus MRN-i struktuur ja tähendus ei ole võrreldav puhtalt siseriiklike viitenumbrite kasutamise praktikaga.

Vaidlustaja esile toodud alternatiiv – [Vaidlustaja ärisaladus] – ei kõrvalda puudust. Kuigi manifest võib teatud juhtudel sisaldada ajutise ladustamise deklaratsiooni andmelemente, ei tähenda see, et [Vaidlustaja ärisaladus]. Ka see ettepanek eeldab kehtiva dokumendiloojika ümberkujundamist ning ei ole käsitatav iseseisva, kehtiva ärioloogikaga kooskõlas oleva

lahendusena.

7.12.3. Hankija hinnangul ei ole proovitöös piisavalt selgelt ja kontrollitavalt põhjendatud ettepaneku mõju NES-i andmete esitamisele, andmetöötluse kiiruse tõstmisele ning süsteemi jõudluse kasvule. Vaidlustaja viide, et [Vaidlustaja ärisaladus], põhineb üldisel oletusel, kuid proovitöös ei ole:

- selgitatud, millises ulatuses sellised päringud moodustavad olulise osa NESi koormusest;
 - analüüsitud, kuidas pakutud lahendus mõjutab süsteemi tervikkoormust, sh serveripoolset töötlust;
 - näidatud, et pakutud lahendus ei too kaasa täiendavaid päringuid või töötluskoormust.
- Hindamismetoodika kohaselt ei piisa abstraktsest väitest võimaliku positiivse mõju kohta, vaid vajalik on selge ja üheselt jälgitav seos proovitöö eesmärgiga. Hankija leidis põhjendatult, et selline seos jäi proovitöö punktis 6.3 piisavalt avamata.

7.12.4. Eeltoodust tulenevalt oli Hankijal põhjendatud alus hinnata, et nimetatud ettepanek ei ole piisavalt põhjendatud, ei näita veenvalt mõju NES-i jõudlusele ning ei säilita ärioloogikat. Seetõttu vastas see hindamismetoodikas kirjeldatud puudustega ettepaneku tunnustele ning selle arvestamine madalama punktitaseme juures oli kooskõlas kehtestatud hindamismetoodikaga.

7.12.5. Vaidlustaja vaidlustas oma esitatud ettepanekutest ainult kaks tuvastatud puudusega ettepanekut. Isegi juhul, kui vaidlustus rahuldatakse, jääb alles üks puudus, mille tõttu Vaidlustaja pakkumuse punktisumma oleks hindamismetoodikast lähtuvalt endiselt madalam kui edukaks tunnustatud pakkumuse esitanud pakkujal. Alakriteeriumi 3 alusel oleks Vaidlustaja pakkumusele võimalik omistada 1 punkti asemel maksimaalselt 10 punkti ning kokku saaks Vaidlustaja pakkumus maksimaalselt 83,07 punkti. See ei muuda Riigihanke lõpptulemust ega anna Vaidlustajale eelist võrreldes edukaks tunnustatud pakkujaga.

7.13. Hindamismetoodika ei võimalda ettepanekute valikulist arvesse võtmist. Kõik pakkuja esitatud ettepanekud kuuluvad hindamisele. Puudustega ettepanekute arvestamine on metoodika osa.

7.14. 20.04.2026 esitas Hankija täiendavad seisukohad.

7.14.1. Hankija ei nõustu Vaidlustaja väitega, et Alakriteeriumid 2 ja 3 on sisuliselt samaväärsed ning neid tulnuks hinnata sama loogika alusel. Alakriteeriumid 2 ja 3 on oma sisult erinevad ja nende võrdsustamine on meelevaldne.

7.14.2. Alakriteerium 3 sisaldab selgesõnalist elementi, puudustega ettepanekute arvestamist, mis eristab seda Alakriteeriumist 2 ning määrab ka erineva hindamismetoodika. Puudustega ettepanekute arvestamine ei ole sanktsioon, vaid hindamiskriteeriumi sisuline osa, mille eesmärk on eristada erineva kvaliteeditasemega pakkumusi ning hinnata pakkumust tervikuna, mitte vaid selle tugevamaid osi.

Alakriteeriumid 2 ja 3 olid sellisena RHAD-is sätestatud Riigihanke algusest peale. Vaidlustajal oli võimalus esitada enne pakkumuse esitamist küsimusi või teha ettepanekuid hindamismetoodika kohta, kuid seda ta ei teinud. Hankija rakendatud hindamismetoodika mõju pakkumuste hindamistulemustele oli mõistlikult ettenähtav professionaalsele konkreetsetes valdkonnas tegutsevale pakkujale, arvestades nii kriteeriumide sõnastust kui ka nende eesmärki.

7.14.3. Hankija ei nõustu Vaidlustaja väitega, et Hindamismetoodika oli mitmetähenduslik. Tajutava ebaselguse korral oleks mõistlik pakkuja esitanud küsimuse. Ainuüksi asjaolu, et üks pakkuja tõlgendab hindamismetoodikat talle ebasoodsal hindamistulemusel erinevalt, ei muuda

hindamismetoodikat objektiivselt mitmetähenduslikuks.

7.14.4. Ühelt poolt väidab Vaidlustaja, et hindamismetoodika ei olnud üheselt arusaadav, teiselt poolt väidab, et meetoodika oli selge ja seetõttu ei olnud põhjust seda vaidlustada. Lisaks väidab Vaidlustaja, et meetoodika oli mitmetähenduslik ja seda tuleb tõlgendada Hankija kahjuks. Selline argumentatsioon ei ole järjepidev ega usaldusväärne.

7.14.5. Ekslik on Vaidlustaja tõlgendus, et Alakriteeriumi 3 puhul piisab kolme kvaliteetse ettepaneku olemasolust ning ülejäänud ettepanekute puuduseid ei tohi arvesse võtta.

Alakriteeriumi 3 tervikuna lugemisel tuleneb selgelt, et punktisumma kujuneb ka puudustega ettepanekute arvestamisel. Hankija hinnangul hindamismetoodikas toodud sõnastused *üks või kaks muudatust on puudulikud* ning *kolm või rohkem muudatust on puudulikud* näitavad selgelt, et hindamisel ei piirduta üksnes kolme parima ettepaneku valikuga, vaid hinnatakse kõiki esitatud muudatusi nende kvaliteedi ja põhjendatuse alusel. Seega mõjutab punktisummat ka puudulike ettepanekute osakaal kogu esitatud lahenduses.

7.14.6. Vaidlustaja on viidanud teabevahetuses esitatud küsimusele², kas *paari lehekülje ületamine toob kaasa diskvalifitseerimise* ning püüab Hankija vastusest järeldada, et Hankija andis pakkujatele loa esitada piiramatus mahus ettepanekuid ilma sisuliste kvaliteedinõueteta. Hankija sellise tõlgendusega ei nõustu. Kõnealune küsimus puudutas üksnes töö mahu formaalset piiri. Hankija selgitas vastuses, et 10 lehekülge ei ole absoluutne diskvalifitseerimise alus, kuid töö peab olema kokkuvõtlik ja mahuliselt mõistlik. Seega ei saa sellest teabevahetusest järeldada, et pakkujatele oleks antud õigus esitada piiramatul hulgal ettepanekuid või et Hankija oleks loobunud hindamiskriteeriumis sätestatud kvaliteedinõuete kohaldamisest.

7.14.7. Meelevaldne on Vaidlustaja näide, et mahukas ja valdavalt kvaliteetne töö võib saada madala punktisumma. Samaväärselt võib esineda olukord, kus pakkuja esitab valdavalt puudustega ettepanekuid ja vaid üksikud head ettepanekud.

Hindamismetoodika eesmärk on hinnata pakkumuse terviklikku kvaliteeti, mitte üksikute tugevate ettepanekute olemasolu. Seega ei ole tegemist „kvantiteedi karistamisega“, vaid kvaliteedi tervikhindamisega, nagu RHAD seda ette näeb. Selline tulemus oleks vastuolus ka võrdse kohtlemise ja läbipaistvuse põhimõttega, kuna see võimaldaks sisuliselt neutraliseerida puudused pelgalt miinimumnõude täitmise kaudu.

7.14.8. Vaidlustaja on korduvalt rõhutanud, et Hankija lähenemine *karistab pakkujat põhjalikkuse eest* ning et suurem ettepanekute arv vähendab juba nõuetekohaste ettepanekute väärtust. Hindamismetoodika kohaselt vähendatakse punkte puudustega ettepanekute arvestamise kaudu. Kui pakkuja esitatud kuuest ettepanekust oleksid kõik olnud nõuetekohased, oleks olnud võimalik anda maksimaalne punktisumma. Seega ei ole määrav mitte ettepanekute arv kui selline, vaid puudustega ettepanekute esinemine ja osakaal kogu lahenduses. Tegemist ei ole karistamisega põhjalikkuse eest, vaid objektiivse kvaliteedierinevuse arvestamisega hindamisel.

7.14.9. Vaidlustaja väidab, et ei vaidlusta meetoodikat, vaid selle kohaldamist. Hankija arvates seisnev Vaidlustaja tegelik argument selles, et puudustega ettepanekuid ei tohiks arvesse võtta, mis tähendab sisuliselt hindamismetoodika konstruktsiooni vaidlustamist (sh punktiskaala 25/10/1 loogikat). Seega ei ole tegemist üksnes kohaldamisveaga, vaid meetoodika sisulise ümbertõlgendamisega, mis ei ole lubatav pärast pakkumuste esitamist. Pakkujal lasub kohustus hinnata pakkumuse koostamisel ka hindamiskriteeriumidest tulenevaid riske, sealhulgas seda, kuidas esitatud lahenduste kvaliteet mõjutab punktisummat. Sellise riskijaotuse muutmine

² Sõnumi ID 1046984.

tagantjärele kahjustaks hankemenetluse õiguskindlust.

7.14.10. Hankija ei nõustu Vaidlustaja väitega, et äriprotsessi muudatusi ei tohiks hinnata nende mõju kaudu süsteemi jõudlusele. Proovitöö lähteülesandes oli selgelt sätestatud, et äriprotsessi muudatused peavad toetama süsteemi jõudluse kasvu ning andmete esitamise ja töötlemise kiirust. Seetõttu oli Hankijal kohustus hinnata, kas esitatud ettepanekul on selge ja põhjendatud seos nende eesmärkidega.

Hankija hinnang ei tuginenud sellele, et Vaidlustaja ei esitanud kvantitatiivset analüüsi, vaid sellele, et ettepaneku mõju süsteemi jõudlusele ei olnud selgelt, hinnatavalt ja kontrollitavalt põhjendatud. Vaidlustaja keskendus eelkõige [Vaidlustaja ärisaladus] ning Vaidlustaja ettepanekute puhul jäi seos süsteemi jõudluse paranemisega üldiseks ja hüpoteetiliseks ning ei olnud esitatud viisil, mis võimaldaks selle mõju objektiivselt hinnata.

7.14.11. Hindamise keskne küsimus ei olnud analüüsi teostamise praktiline võimekus, vaid esitatud ettepanekute sisuline põhjendus ja kontrollitava loogilise seose olemasolu hanke eesmärkidega. Seega ei olnud määrav mitte kasutatud andmete maht või tüüp, vaid esitatud põhjenduse sisuline jälgitavus ja järeldatavus.

Hankija hinnang ei tuginenud üksnes üksikule tehnilisele detailile ([Vaidlustaja ärisaladus]), vaid ettepaneku mõjule ärioloogikale tervikuna. Hankija leidis, et ettepanek ei säilita kehtivat ärioloogikat proovitöö lähteülesandes eeldatud viisil. Nagu Hankija on varasemalt selgitanud, eeldab ettepanek [Vaidlustaja ärisaladus]. MRN on tolli poolt deklaratsioonile omistatav registreerimisnumber, mille mõiste, kasutus ja tehniline struktuur tulenevad Euroopa Liidu õigusaktidest (Euroopa Komisjoni delegeeritud määrus (EL) 2015/2446 ja rakendusmäärus (EL) 2015/2447). Nimetatud õigusaktidest tulenevalt kasutatakse MRN-i tollisüsteemides ühtsel ja standardiseeritud kujul ning see ei ole käsitav paindliku siseriikliku identifikaatorina, mida saaks äriprotsessi lihtsustamise eesmärgil vabalt ümber kujundada.

7.14.12. Hankija hinnang proovitöö p-i 6.3 osas ei tuginenud üksnes konkreetse tehnilise detaili ([Vaidlustaja ärisaladus]) käsitlusele. Hindamine põhines ettepaneku sisulisel mõjul ärioloogikale tervikuna ning küsimusel, kas ettepanek säilitab proovitöö lähteülesandes eeldatud ärioloogika.

Vaidlustaja väide, et Hankija nõudis analüüsi, mida ei olnud võimalik teha, ei vasta tõele. Hankija ei nõudnud tootmiskeskonna andmetel põhinevat kvantitatiivset analüüsi, vaid selget ja loogilist põhjendust, kuidas ettepanek toetab süsteemi jõudlust. Lisaks tegi Hankija kõigile pakkujatele kättesaadavaks rakenduse lähtekoodi ja andmebaasi hāgustatud koopia, mis võimaldas soovi korral pakutavaid lahendusi ka testida.

7.14.13. Õige ei ole Vaidlustaja väide, et Hankija on segamini ajanud tehnilised ja ärilised hindamiskriteeriumid. Hankija ei ole hinnanud äriprotsessi muudatusettepanekuid tehniliste lahendustena, vaid kontrollinud, kas nende mõju süsteemi jõudlusele on selgitatud ja põhjendatud, nagu on sätestatud proovitöö lähteülesandes. Vaidlustaja käsitus põhineb ekslikul eeldusel, et äriprotsessi muudatusi ei tohi hinnata nende mõju kaudu süsteemi toimimisele. Pakkujate ülesanne oli esitada sisuline ja loogiline põhjendus, mitte andmepõhine või arvutuslik tõendus.

8. Kolmas isik, **Askend Estonia OÜ**, vaidleb vaidlustusele vastu ja palub jätta selle rahuldamata järgmistel põhjustel.

8.1. Vaidlustuskomisjoni- ja kohtupraktika kohaselt kuulub pakkumuste hindamine, eriti kvalitatiivsete kriteeriumide alusel, hankija pädevusse ning sellega kaasneb avar hindamis- ja kaalutlusruum.

8.2. Hankija on püsinud talle antud kaalutlusõiguse raamides. Hankija hindas pakkumusi

eelnevalt avaldatud Hindamismetoodika alusel, kohaldades Alakriteeriumi 3 kõigi pakkujate suhtes ühetaoliselt, tuletamata sellest RHAD-is sätestamata aluseid, nagu Vaidlustaja taotleb. Hindamisotsus on põhjendatud ning vastab Hindamismetoodikas ette nähtud madalaima hindamistaseme tingimustele.

8.3. Vaidlustuskomisjon on varasemas praktikas selgitanud, et kvalitatiivsel hindamisel ei ole olemas objektiivset punktide arvu, mida pakkumus peaks kindlasti saama ja mille nõudeõigus võiks vaidlustajal riigihankes olla.

8.4. Hankija on kohaldanud ja tõlgendanud Hindamismetoodika õiguspäraselt, rikkumata riigihanke üldpõhimõtteid.

8.4.1. Alakriteeriumi 3 sõnastusest tuleneb üheselt, et hindamise objektiks on kõik pakkuja esitatud äriprotsessi muudatusettepanekud, mitte üksnes minimaalne kolmepunktilise lävendi täitmiseks vajalik muudatuste arv. Metoodika eristab punktitasemeid kvalitatiivse hinnangu alusel, lähtudes sellest, kui mitmed esitatud muudatused on puudulikud, ebapiisavalt põhjendatud või ärioloogikat lõhkuvad. Hankija lähenemine hinnata kõiki Vaidlustaja esitatud kuut muudatusettepanekut on kooskõlas nii metoodika grammatilise tähenduse kui ka selle süsteemse loogikaga.

8.4.2 Arvestades, et metoodika kohaselt tuleb Alakriteeriumi 3 alusel 1 punkt omistada, kui hinnatud muudatuste hulgas on kolm või enam puudulikku ettepanekut, ei olnud Hankijal kaalutlusruumi teistsuguse punktisumma määramiseks juhul, kui see tingimus oli täidetud. Vaidlustaja otsus esitada miinimumnõudest suurem arv muudatusettepanekuid tähendas ka riski võtmist, et need on kõik maksimumpunktide väärilised. See tuleneb ka proovitöö ülesandest, kus on märgitud, et esitada tuleks *kolm kõige olulisemat ettepanekut*. Vastasel juhul tekiks olukord, kus madalakvaliteediliste või ebapiisavalt põhjendatud ettepanekute esitamine ei mõjutaks hindamist, mis oleks vastuolus hindamismetoodika eesmärgi ja sisulise loogikaga.

8.4.3. Hindamismetoodika loogikast tuleneb, et olukorras, kus kriteerium näeb ette minimaalselt kolme äriprotsessi muudatuse esitamist ning madalaima punktitaseme eelduseks on see, et *kolm või rohkem muudatust on puudulikud*, on paratamatu, et hindamisele kuuluvad kõik pakkuja esitatud muudatusettepanekud. Asjakohatute muudatusettepanekute esitamine kujutab Hankijale põhjendamatu koormust. Vastupidiselt näitab kolme täpse, sisuliselt põhjendatud ja „märki tabava“ muudatuse esitamine nii analüütilist küpsust, efektiivsust kui ka Hankija ressursside austamist ning viitab pakkumuse kõrgemale kvaliteedile. Vastuseks Vaidlustaja mõttele, et Hankija tõlgendus eeldab, et 25 punkti saamiseks peavad eranditult kõik esitatud muudatusettepanekud olema puudusteta kinnitab Kolmas isik, et nii see olema peakski.

8.4.4. Kolmas isik mõistis Alakriteeriumeid 2 ja 3 koosmõjus proovitöö lähteülesandega nii, et nende raskuskese on erinevas kohas – äriliste protsesside muudatuste puhul ootas Hankija selgelt kolme tugevat ja kvaliteetset ettepanekut, samas kui tehniliste parendusettepanekute puhul vaadati nende sisulisust ja mõju.

8.5. Hankija ei rikkunud RHS §-is 3 sätestatud võrdse kohtlemise ega proportsionaalsuse põhimõtteid, kuna kõiki pakkumusi hinnati samade, eelnevalt avaldatud, hindamiskriteeriumide alusel ning Hankija ei ole kaldunud nendest kriteeriumidest kõrvale. Võrdse kohtlemise põhimõtte ei tähenda, et erineva sisuga pakkumusi tuleks hinnata võrdselt, vaid et sarnases olukorras olevaid pakkujaid koheldakse ühtmoodi ja hindamiskriteeriume kohaldatakse järjekindlalt. Vaidlustaja pakkumuse madalam punktisumma tulenes tema enda pakkumuse sisust ehk esitatud äriprotsessi muudatusettepanekute kogumist, mitte Hankija ebavõrdsest kohtlemisest. Samuti ei ole rikutud proportsionaalsuse põhimõtet, sest Hankija piirdus rangelt hindamismetoodika kohaldamisega ega kehtestanud uusi või pakkujale ettenägematuid

negatiivseid tagajärgi.

8.6. Hankija ei ole rikkunud läbipaistvuse ega kontrollitavuse põhimõtet. Läbipaistvuse põhimõtte nõuab, et hindamiskriteeriumid oleksid enne pakkumuste esitamist selged ning, et hankija hindaks pakkumusi selliselt, et nende kujunemine ehk põhjendused oleksid teada. Alakriteeriumi 3 hindamismetoodika ja hindepunktide skaala 25-10-1 on sõnastatud täpselt ja ammendavalt ning madalaima punktitaseme eelduseks olnud tunnus (kolm või rohkem muudatust on puudulikud) oli Vaidlustajale ette teada ning objektiivselt kontrollitav. Hankija seostas hindamistulemuse kirjalikult konkreetsete ettepanekutega ning põhjendas oma otsust selliselt, et Vaidlustajal oli võimalik selle õiguspärasust kontrollida ja vaidlustada.

8.7. 20.04.2026 esitas Kolmas isik täiendavad seisukohad.

8.7.1. Vaidluse kese on selles, kas Hankija rakendas kehtestatud hindamismetoodikat valesti või mitte. Hankija ei ole eksinud hindamiskriteeriumide kohaldamisel.

8.7.2. Alakriteeriumide 2 ja 3 erinev hindamisloogika tuleneb nende sisust. Alakriteerium 3 eeldab kõigi esitatud äriprotsessi muudatusettepanekute hindamist, puudustega ettepanekute arvestamist ning *vähemalt kolme* nõude ületamist ega võimalda puudustega ettepanekute ignoreerimist. Alakriteerium 3 ei eelda konfidentsiaalsele infole tuginevat analüüsi, vaid nõuab ettepanekute selget, loogilist ja jälgitavat põhjendamist, mis Vaidlustaja proovitöös puudub.

8.7.3. Hankija ja Kolmas isik ei ole vastustes vaidlustusele Alakriteeriume 2 ja 3 „kunstlikult isoleerinud“. Alakriteeriumid on juba hindamiskriteeriumide raames sisuliselt eristatud, lähtudes nende hindamisobjektist ja loogikast, mitte üksnes punktiskaalast. Alakriteerium 2 keskendub tehniliste ettepanekute sisulisele tugevusele ja realistlikkusele, st positiivsete omaduste tuvastamisele. Alakriteerium 3 keskendub seevastu äriprotsessi muudatusettepanekute põhjendatavusele ja rakendatavusele, sh sellele, kas esitatud ettepanekud tervikuna vastavad kvaliteedinõuetele või sisaldavad puudusi, mida hindamismetoodika näeb sõnaselgelt ette. Asjaolu, et mõlemas alakriteeriumis kasutatakse sama punktiskaalat (25-10-1), ei tähenda, et hindamisloogika peaks olema identne.

8.7.4. Alakriteeriumi 3 hindamisloogika tuleneb Hindamismetoodika tekstist, mille kohaselt tuleb madalaim punktisumma (1 punkt) omistada juhul, kui *kolm või rohkem muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või äriloogika ei ole säilitatud*. Selline sõnastus eeldab, et hindamise objektiks on kõik pakkuja esitatud äriprotsessi muudatusettepanekud ning puudustega ettepanekute olemasolu ei ole kõrvaline asjaolu, vaid hindamiskriteeriumi keskne element. Hindamismetoodika ei sisalda alust piirata hindamist üksnes pakkuja poolt tagantjärele „oluliseks“ peetavate ettepanekutega, ignoreerida osa esitatud ettepanekutest või hinnata üksnes minimaalset kolme kõige paremat ettepanekut. Samuti ei tulene see kohustus asjaolust, et Alakriteeriumi 2 puhul Hankija selliselt hindamismetoodikas ette nägi. Vaidlustaja tõlgendus Alakriteeriumi 3 hindamismetoodika puhul tähendaks sisuliselt, et hindaja peaks pärast pakkumuste esitamist valima, milliseid ettepanekuid arvesse võtta ja milliseid mitte..

8.7.5. Vaidlustaja käsitleb sõnaühendit *vähemalt kolm* viisil, mis välistaks kvaliteedinõuete kohaldamise täiendavatele ettepanekutele. Tegelikult tähendab *vähemalt kolm* üksnes miinimumnõude täitmist, mitte seda, et üle miinimumi esitatud ettepanekud oleksid hindamise seisukohalt riskivabad. RHAD ei anna pakkujale õigust esitada piiramatus koguses ettepanekuid lootuses, et neist hinnatakse ainult sobiv osa või nõuda, et puudustega ettepanekud jäetaks hindamisel arvesse võtmata. Täiendavate ettepanekute esitamine on pakkuja teadlik valik, millega kaasneb ka risk, et need ettepanekud ei vasta kehtestatud kvaliteedinõuetele (mis käesoleval juhul ka realiseerus). Selline risk ei ole hindamiskriteeriumide ettenägematus, vaid hindamismetoodikast tulenev loogiline tagajärg.

8.7.6. Vaidlustaja väide, et Alakriteeriumi 3 hindamine karistab põhjalikkuse eest ega aita selgitada majanduslikult soodsaimat pakkumust, ei ole põhjendatud ja seondub RHAD-i vaidlustamisega. Puudustega ettepanekute arvestamine ei ole formaalne vigade loendamine, vaid sisuline kvaliteedikontroll ehk see aitab eristada läbimõeldud lahendusi juhuslikest, ebaküpsetest või ärioloogikat lõhkuvatest ettepanekutest. Selline lähenemine on proportsionaalne ja läbipaistev, kuna kõiki pakkumusi hinnati samade reeglite alusel, hindamismetoodika oli enne pakkumuste esitamist avaldatud ja siduv ning Hankija ei kehtestanud uusi ega pakkujale ettenägematuud nõudeid hindamise esemele.

8.7.7. Vaidlustaja põhjendab oma seisukohti väitega, et kuna Hindamismetoodika oli mitmetähenduslik, tuleks seda tõlgendada Vaidlustaja kasuks. Hindamismetoodika sõnastus, sh puudustega ettepanekute arvestamine Alakriteeriumis 3, oli selge ja kõikidele pakkujatele teada. Hindamismetoodika kehtib menetluse lõpuni sellisena, nagu see oli avaldatud.

8.7.8. Riigikohus on asjas 3-20-1198, p-is 20, selgitanud, et *Hindamiskomisjonile peab jääma vabodus oma tööd korraldada, muutmata hindamiskriteeriume ega nende osakaale. [---]*. See tähendab, et isegi kui hindamismetoodikas jäi midagi lahtiseks, siis oli see kooskõlas kehtiva õiguse ja kohtupraktikaga. Hindamiskomisjonil oli õigus hindamiskriteeriumide raames enda tööd korraldada ning RHS §-i 3 põhimõtteid tagades ka hindamine läbi viia.

8.7.9. Hankija peab jääma hindamiskriteeriumi sama tõlgenduse juurde kogu menetluse ajaks ega saa omistada kriteeriumile tõlgendust, mida sellel asjakohaseid tõlgendamiskaanoneid kasutades ei ole.

8.7.10. Kui vaidlustatud on üksnes kahe ettepaneku sisuline tagasiside kolmest, nagu Hankija viitab, ei ole Vaidlustaja pakkumusele võimalik üle 10 hindepunkti omistada ka seetõttu, et piisas ka ühest põhjendamatu ettepanekust, et hindepunkte vähendada. Kui Vaidlustaja esitas 15.04.2026 täiendavates seisukohtades vastuväide ka kolmandale etteheitele, siis on see esitatud hilinemisega RHS § 191 lg 1 mõttes ja tuleb jätta tähelepanuta. See tähendab, et isegi kui kaks etteheidet olid põhjendamatud, tuleb vaidlustus jätta rahuldumata, sest menetlusviga ei mõjuta asja lõpptulemust ega Vaidlustaja õiguseid. Vaidlustusmenetluse eesmärk on saavutada vaidlustaja võimalus sõlmida temaga leping, kuid ühe etteheite vaidlustamata jätmisel ei ole see eesmärk saavutatav.

8.7.11. Teabevahetusest³ ei tulene, et Hankija suunas pakkujaid rohkem ettepanekuid tegema läbi selle, et ei seadnud lehekülgede arvule absoluutset piiri. Hankija ei ole metoodikaga ka keelanud enamate ettepanekute esitamist. Maksimaalsete punktide saamiseks pidid need eranditult head ettepanekud olema. Seega ei toeta Vaidlustaja positsiooni ka teabevahetus.

8.7.12. Vaidlustaja väide, et Alakriteeriumi 3 raames polnud Hankijal õigust hinnata äriprotsessi muudatusettepanekute mõju NES süsteemi jõudlusele, ei ole põhjendatud. Kolmanda isiku hinnangul tuleneb selline seos proovitöö lähteülesandest ja Hindamismetoodika sõnastusest. Proovitöö lähteülesandes on sätestatud, et äriprotsessi muudatuste eesmärk peab olema süsteemi jõudluse kasvu toetamine, säilitades seejuures kehtiva ärioloogika ja kasutajamugavuse (lähteülesande lk 3, p 4 esimene lõik). Seega ei ole äriprotsessi muudatused eesmärgiks omaette ega hinnatavad pelgalt ärilise loovuse tasandil, vaid nende põhjendatavus ja rakendatavus peab olema seotud Riigihanke keskse eesmärgiga ehk NES süsteemi tõhusama toimimisega. Asjaolu, et äriprotsessi muudatuste mõju süsteemi jõudlusele võib olla kaudne, ei vabasta pakkujat kohustusest selgelt ja arusaadavalt selgitada, kuidas ja millisel loogilisel alusel selline mõju peaks realiseeruma. Sellise seoseta jääb ettepanek hindamismetoodika mõttes põhjendamata.

³ Sõnumi ID 1046984.

8.7.13. Vaidlustaja seisukoht, et Hankija on Alakriteeriumi 3 kohaldamisel ekslikult lähtunud tehnilistest kaalutlustest ja seeläbi ajanud segi Alakriteeriumid 2 ja 3, ei ole õige. Hankija ei ole hinnanud äriprotsessi muudatuseettepanekuid tehniliste lahendustena ega nõudnud nende tehnilist detailsust. Hankija hindas kas äriprotsessi muudatus toetab süsteemi jõudluse ja andmetöötluse eesmärgi, kas esitatud põhjendused on loogilised, jälgitavad ja rakendatavad, ning kas ettepanek säilitab kehtiva ärioloogika, sh õigusliku ja protsessilise raamistiku. Need aspektid kuuluvad vältimatult Alakriteeriumi 3 alla. See, et hindamisel hinnatakse ka äriprotsessi muudatuse kooskõla süsteemi toimimisega laiemalt, ei tee sellest tehnilist kriteeriumi ega tähenda alakriteeriumide segamini ajamist. Vastupidine lähenemine, kus äriprotsessi muudatuste hindamine täielikus eraldatuses süsteemi eesmärgist, oleks vastuolus nii proovitöö lähteülesande kui ka hindamismetoodika mõttega.

8.7.14. Vaidlustaja väited, et Hankija on ette heitnud sellise analüüsi puudumist, mida pakkujal ei olnud võimalik ilma konfidentsiaalse süsteemiinfoga koostada, ei ole Alakriteeriumi 3 raames asjakohased. Hankija ei ole nõudnud konkreetseid koormusstatistikaid, tootmiskeskonna logisid ega kvantitatiivseid mõõtmisi, millele pakkujal puuduks ligipääs. Hankija hinnang puudutas seda, et Vaidlustaja proovitöös esitatud ettepanekute puhul jäi kirjeldamata sisuline loogiline seos äriprotsessi muudatuse ja oodatava jõudluse paranemise vahel. Tegemist oli kvalitatiivse analüüsi puudulikkusega, mitte ligipääsupiirangust tingitud objektiivse võimatusega. Antud hindamismetoodika kontekstis ei piisa abstraktset väitest võimaliku positiivse mõju kohta.

8.7.15. Vaidlustaja seisukoht, et Hankija on äriprotsessi ettepanekute hindamisel läinud kaugemale hindamismetoodikast, ei arvesta asjaolu, et ärioloogika säilitamine on Alakriteeriumi 3 sõnaselge ja lahutamatu osa. Kui äriprotsessi muudatus eeldab kehtiva protsessiloogetika ümberkujundamist ilma piisava põhjendusega, või süsteemi rollide ja andmete kasutuse muutmist viisil, mis ei ole kooskõlas olemasoleva õigusliku või protsessilise raamistikuga, on Hankijal õigus ja kohustus sellist ettepanekut pidada puudulikuks, sõltumata sellest, kas pakkuja peab seda ärioliselt atraktiivseks. Äriprotsessi muudatus, mis ei säilita kehtivat ärioloogikat, ei vasta hindamismetoodika tingimustele.

8.7.16. Alakriteerium 3 eeldab äriprotsessi muudatuseettepanekute sisulist seost Riigihanke eesmärkidega, sh süsteemi jõudluse toetamisega, mis tähendab, et Hankija ei ole segi ajanud tehnilisi ja äriolisi kriteeriume, vaid hinnanud äriprotsessi ettepanekute põhjendatavust ja rakendatavust vastavalt hindamismetoodikale. Puudulike põhjenduste tuvastamine ei eelda pakkujalt konfidentsiaalse info kasutamist ja ärioloogika säilitamine on õiguspärane ja vältimatu hindamise element.

8.7.17. Hankija ei ole Hindamismetoodikas ega proovitöö lähteülesandes kehtestanud nõuet esitada süsteemi koormusstatistikat, tootmiskeskonna logisid ega muid kvantitatiivseid andmeid, milleks pakkujatel puuduks ligipääs ja Vaidlustaja viide objektiivsele võimatusele ei ole asjakohane. Küsimus ei olnud selles, kas pakkuja suutnuks koostada detailse kvantitatiivse analüüsi, vaid selles, kas pakkuja esitas piisava sisulise põhjenduse, mis võimaldaks Hankijal hinnata ettepaneku rakendatavust ja vastavust Riigihanke eesmärgile. Sellise põhjenduse esitamata jätmine ei tähenda RHAD-ist mittetuleneva nõude kehtestamist Hankija poolt, vaid kujutab endast hindamismetoodikaga ette nähtud kvaliteedinõuete täitmata jäämist.

VAIDLUSTUSKOMISJONI PÕHJENDUSED

9. Vaidluse põhisisuks on Alakriteeriumi 3 sisustamine ning selle kohaldamine vastavalt sisule (s.o Hankija poolt Vaidlustaja proovitööle Alakriteeriumi 3 alusel punktide andmine).

10. Alakriteerium 3 *Äriline protsesside muudatuste põhjendatus ja rakendatavus* (maksimum 25 punkti) on üks hindamiskriteeriumi *Proovitöö* hindamiseks ettenähtud kolmest alakriteeriumist (vt käesoleva otsuse p 6.2).

Proovitöö hindamiseks on Alakriteeriumis 3 kehtestatud kolme astmeline skaala:

1) 25 punkti: *Esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, mis on selgelt põhjendatud ja rakendatavad, toetades NESi jõudlust* (edaspidi Alus 1);

2) 10 punkti: *Esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, kuid üks või kaks muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või äriloogika ei ole säilitatud* (edaspidi Alus 2);

3) 1 punkt: *Esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, kuid kolm või rohkem muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või äriloogika ei ole säilitatud* (edaspidi Alus 3).

11. Proovitöö hindamiseks Alakriteeriumi 3 alusel on Vaidlustaja proovitöös esitatud kuus ettepanekut äriprotsessi muutmiseks, millest kolme puhul on Hankija leidnud, et need on puudustega (põhjendus puudulik, ebaselge või äriloogika ei ole säilinud). Sellel põhjusel on Hankija hinnanud Vaidlustaja proovitööd Alakriteeriumi 3 alusel ühe punktiga vastavalt Alusele 3. Vaidlustaja leiab, et Hankija on kohaldanud Alakriteeriumi 3 ebaõigesti, mistõttu on tema proovitööd hinnatud põhjendamatult 1 punktiga, kuid tegelikult oleks tema proovitöö pidanud saama 25 punkti (vastavalt Alusele 1).

12. Vaidlustaja proovitöö hindamist 1 punktiga on Hankija Protokollis põhjendanud järgmiselt: *Esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, kuid kolm või rohkem muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või äriloogika ei ole säilitatud. Puudus: Pakkujad on esitanud äriliste protsesside muudatusettepanekuid proovitöö sisus kokku 6. Tulenevalt antud alakriteeriumi hindamismetoodikast hindas Hankija kõiki esitatud muudatusettepanekuid ning hinnatud ettepanekute kolm või rohkem muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või äriloogika ei ole säilinud.* [---]

Vastavalt hanke alusdokumentide hulgas olevale hindamismetoodikale omistatakse alakriteeriumis 3 pakkumusele 1 punkt juhul, kui esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, kuid kolm või rohkem muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või äriloogika ei ole säilitatud. Kuna hindamiskomisjon tuvastas, et kuuest esitatud äriprotsessi muudatusettepanekust kolm on puudustega (põhjendus puudulik, ebaselge või äriloogika ei ole säilinud), vastab pakkumus hindamismetoodikas kirjeldatud madalaimale tasemele. Vastavalt hindamismetoodikas toodud sõnastusele hindab hindamiskomisjon antud kriteeriumis pakkumuses esitatud puudustega ettepanekute arvu, millele viitab üheselt ka hindamismetoodika madalaima taseme kirjeldus: „/.../ kolm või rohkem muudatust on puudulikud.“

13. Vaidlustuskomisjon leiab, et Hindamismetoodikast ei tulene, et Hankija oleks eelistanud pakkujate poolt proovitöös rohkem kui kolme äriprotsessi muudatuse esitamist.

13.1. Vaidlust ei ole selles, et proovitöös võis esitada *vähemalt kolm*, st ka üle kolme, kuid mitte alla kolme, äriprotsessi muudatust (vt sõnastus: *Esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust* [---]), samas ei nähtu Hindamismetoodikast ega Proovitöö lähteülesandest⁴, et Hankija eelistas rohkem kui kolme muudatuse esitamist. Seda kinnitab asjaolu, et Alakriteeriumi 3 alusel antakse maksimumpunktid (25), kui *esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, mis on selgelt põhjendatud ja rakendatavad, toetades NESi jõudlust*. Seega on maksimumpunktide andmine ettenähtud juhul, kui esitatud on kolm Hankija nõuetele

⁴ Proovitöö lähteülesande p-is 4 *Äriline protsesside muudatused on kehtestatud, et proovitöös tuleb esitada: Vähemalt kolm kõige olulisemat ettepanekut äriprotsessi muudatusteks, mis toetavad süsteemi jõudluse kasvu, säilitades samas äriloogika ja kasutajamugavuse.*

vastavat äriprotsessi muudatust, suurema arvu (puudusteta) äriprotsessi muudatuste esitamine rohkem punkte kaasa ei too.

13.2. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustajaga, et Alakriteeriumi 3 sisustamisse puutub kuidagi Hankija 19.01.2026 vastus hankemenetlusest osalemises huvitatud isiku 16.01.2026 küsimusele (sõnumi ID 1046984). 16.01.2026 küsimus esitati konkreetset selle kohta, kas RHAD-is nimetatud proovitöö maksimaalse pikkuse (10 A4 lehekülge) ületamisel lükatakse pakkumus tagasi, millele Hankija vastas, et ei käsitle 10 lk-d maksimaalse piirina. 16.01.2026 küsimuses olevale lausele - *Olete küsinud mitmes punktis „vähemalt kolm kõige olulisemat“, kuid häid ettepanekuid ja alternatiive on tegelikult rohkem, kuid need ei mahu 10 A4 peale ära* – ei ole Hankija oma vastuses kuidagi reageeritud. Asjaolust, et Hankija võimaldas vastusega ka pikema kui 10 A4 lk-d proovitöö esitamist ei nähtu, et Hankija oleks julgustanud pakkujaid esitama proovitöös üle kolme äriprotsessi muudatuse. Hankija vastusest ei pidanudki nähtuma, et Alakriteeriumi 3 puhul üle kolme muudatusettepaneku esitamisel võiksid täiendavad alternatiivid tuua kaasa punktisumma vähendamise (seda heidab Vaidlustaja Hankijale seoses käsitletava vastusega mh ette), kuna 16.01.2026 küsimus ega vastus sellele ei puudutanud üldse Alakriteeriumi 3 vaid proovitöö kogumahtu.

13.3. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et kuigi pakkujad võisid proovitöös esitada üle kolme äriprotsessi muudatuse, ei nähtu Hindamismetoodikast, teistest RHAD-i dokumentidest ega teabevahetusest, et proovitööde hindamisel Alakriteeriumi 3 alusel oleks Hankija pidanud kuidagi eelistama pakkumusi, mille proovitöös esitati üle kolme äriprotsessi muudatuse. Seega polnud proovitöös esitatud äriprotsessi muudatuste arv RHAD-i järgi väärtus omaette, nagu leiab Vaidlustaja, kes käsitleb pakkujat, kes on esitanud üle kolme muudatusettepaneku (s.o Vaidlustajat ennast), seetõttu põhjaliku ja hoolsa pakkujana.

13.4. Vaidlustuskomisjon nõustub Hankija seisukohaga, et Proovitöö lähteülesande p 4 suunas pakkujaid esitama proovitöös kõige olulisemaid ettepanekuid äriprotsessi muutmiseks, mille kvaliteedis nad on veendunud (vt käesoleva otsuse joonealune märkus 4). Siiski tuleb märkida, et juhul, kui Hankija tõesti soovis, et pakkujad piirduksidki üksnes kõige olulisemate ja läbitöötatumate ettepanekutega, oleks Hankija võinud RHAD-is nõuda lihtsalt kolme, kuni kolme vms ettepaneku esitamist, piirates nii ettepanekute arvu. Seda Hankija teinud ei ole.

14. Vaidlust ei saa olla selles, et kõikides Alustes on sätestatud nõue, et *esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust [---]*, s.o Alakriteeriumi 3 alusel sai hinnata proovitöid, milles oli esitatud 3 või enam äriprotsessi muudatust. Vaidlus taandub sisuliselt sellele, kas Alakriteeriumi 3 puhul tuli hinnata *häid ettepanekuid või vigu*⁵. Selleks, et asuda seisukohale, kuidas sisustada Alakriteeriumi 3 alusel punktide andmise skaalat (25-10-1; vt nt käesoleva otsuse p 10), tuleb käsitleda erinevate punktide andmise aluseid (Alused) kogumis.

15. Vaidlustuskomisjon leiab, et juhul, kui proovitöös on esitatud kolm äriprotsessi muudatust⁶, „töötab“ Alakriteeriumis 3 kehtestatud punktide andmise skaala loogiliselt, hoolimata sellest, kas arvestada *häid ettepanekuid või vigu*:

1) kui kõik kolm muudatust on selgelt põhjendatud ja rakendatavad, toetades NES-i jõudlust, tuleb proovitööle Aluse 1 kohaselt omistada maksimaalsed 25 punkti;

2) kui kolmest muudatusest 1 või 2 on puudulikud (põhjendused on ebaselged või äriloogika ei ole säilinud), tuleb proovitööle Aluse 2 kohaselt omistada 10 punkti;

⁵ Lähtudes Vaidlustaja sõnastusest, et Alakriteeriumi 3 hindamismetoodikat sai kohaldada *heade ettepanekute kokkulugemisena* või *vigade kokkulugemisena* (vt käesoleva otsuse p 6.9).

⁶ Vaidlustuskomisjon märgib, et kõik ülejäänud pakkujad peale Vaidlustaja (kokku 3, sh Kolmas isik) esitasid enda proovitöös kolm äriprotsessi muudatusettepanekut.

3) kui kõik kolm muudatust on puudulikud (põhjendused ebaselged või ärioloogika ei ole säilinud) tuleb proovitööle Aluse 3 kohaselt omistada 1 punkt.

Kui proovitöös on esitatud üle kolme äriprotsessi muudatuse, tekib Aluste 1-3 rakendamisel oluline erinevus sõltuvalt sellest, kas arvestada *häid ettepanekuid* (nagu peab Hindamismetoodikale vastavaks Vaidlustaja) või *vigu* (nagu peavad Hindamismetoodikale vastavaks Hankija ja Kolmas isik).

16. Lähtudes Vaidlustaja proovitöös esitatud kuuest äriprotsessi muudatusest, millest kolme pidas Hankija põhjendatuks ning rakendatavaks ning kolme puudulikuks, tuleks nn *heade ettepanekute kokkulugemisel* anda Vaidlustaja proovitööle 25 punkti vastavalt Alusele 1, sest proovitöös esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, mis on selgelt põhjendatud ja rakendatavad, toetades NESi jõudlust (jättes tähelepanuta, et proovitöös oli ka kolm äriprotsessi muudatust, mis Hankija arvates olid puudulikud). *Vigade kokkulugemisel* tuleks aga anda proovitööle 1 punkt vastavalt Alusele 3, sest Hankija hinnangul proovitöös *kolm või rohkem muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või ärioloogika ei ole säilitatud* (jättes tähelepanuta, et proovitöös oli ka kolm äriprotsessi muudatust, mis Hankija arvates olid selgelt põhjendatud ja rakendatavad, toetades ETS-i jõudlust).

17. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja väitega, et asudes Alakriteeriumi 3 rakendamisel seisukohale, et määravaks on proovitöös esitatud puudustega ettepanekute arv, eiras Hankija hindamismetoodika süsteemset ülesehitust ja eesmärki. Vaidlustuskomisjoni arvates näeb Alakriteeriumis 3 kehtestatud hindamismetoodika ette proovitööle omistatavate punktide vähendamise puudustega äriprotsessi muudatuste arvestamise kaudu ehk nn *vigade kokkulugemise*.

17.1. Vaidlustuskomisjon leiab, et Alakriteeriumi 3 sisustamisel tuleb esmalt arvestada seda, millise proovitöö omaduse hindamiseks on see kehtestatud. Alakriteeriumi 3 nimetus on *Äriliste protsesside muudatuste põhjendus ja rakendatavus*. Seega ei ole Alakriteeriumi 3 eesmärgiks hinnata mitte seda, kui palju äriliste protsesside muudatusi mõni pakkuja oskab esitada (hoolimata sellest, kas need on põhjendatud, rakendatavad ja toetavad NES-i jõudlust), vaid esitatud äriliste protsesside muudatuste põhjendatust ja rakendatavust. Järelkult on hindamisel siiski oluline see, kui palju esitati proovitöös niisuguseid muudatusi, mis olid puudulikud, mille põhjendused olid ebaselged või mille ärioloogika polnud säilinud (Alused 2 ja 3).

17.2. Vaidlustuskomisjon mõõnab, et vaadates ainult Alust 1, mis kehtestab 25 punkti andmise kriteeriumi, jääb selle sõnastusest mulje, et hoolimata proovitöös esitatud muudatuste arvust ning nende kvaliteedist, tuleb Alakriteeriumi 3 alusel omistada proovitööle 25 punkti, kui esitatud on vähemalt 3 äriprotsessi muudatust, millel Hankija hinnangul puudusi ei ole. Sellist muljet ei kinnita aga hindamiskaala käsitlemine kogumis, s.o koos Alustega 2 ja 3. Aluste 2 ja 3 sõnastusest nähtub, et nõuetele vastavate muudatuste kõrval tuleb proovitöö hindamisel Alakriteeriumi 3 alusel arvestada neid proovitöös esitatud äriprotsessi muudatusettepanekuid, mis on puudulikud, mille põhjendused on ebaselged või ärioloogika ei ole säilitatud ning punktide andmine sõltub nimelt sellest (nn *vigade kokkulugemine*).

17.3. Vaidlustuskomisjon ei nõustu Vaidlustaja arvamusega, et Aluse 3 eesmärk on kirjeldada pelgalt olukorda, kus pakkuja on küll esitanud nõutud arvu äriprotsessi muudatusi, kuid nendest ükski ei ole sisuliselt kvaliteetne (st ükski muudatusettepanekutest ei ole selgelt põhjendatud, rakendatav ega toeta NES-i jõudlust). Kui Hankija eesmärk oleks olnud selline, nagu leiab Vaidlustaja, oleks Aluse 3 (ja ka Aluse 2) sõnastusele tulnud lisada nt sõna *neist* (*Esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, kuid neist kolm või rohkem muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või ärioloogika ei ole säilitatud*) või sõnastada Alus 3 analoogselt Alakriteeriumi 2 puhul kasutatud skaala astmega 1 punkti andmiseks. Kuna Hankija seda teinud ei ole, saab järeldada, et Hankija eesmärk Aluse 3 sõnastamisel oli näha ette, et hindamisel

20 (23)

arvestatakse ka puudustega muudatusettepanekutega.

17.4. Vaidlustuskomisjon märgib, et kuna vaidlus RHAD-i üle ei ole hankemenetluse praeguses etapis enam võimalik, ei saa käesolevas vaidlustusmenetluses vaielda selle üle, kas Hankija kehtestatud Astmed 1-3 on proportsionaalsed või kas riigihanke korraldamise üldpõhimõtetega on kooskõlas hindamismetoodika, mis Vaidlustaja hinnangul karistab hoolsat ja põhjalikku pakkujat (s.o pakkujat, kes on esitanud rohkem kui kolm äriprotsessi muudatusettepanekut).

18. Vaidlustaja on seisukohal, et Alakriteeriumide 2 ja 3 punktiskaalad on identsed, mistõttu Hankijal tuli kohaldada punktiskaalasisid Alakriteeriumide 2 ja 3 puhul ühtmoodi. Vaidlustuskomisjon sellega ei nõustu. Asjaolu, et mõlema Alakriteeriumi puhul hinnatakse proovitööd punktiskaalal 25-10-1 ei muuda punktiskaalasisid identseteks, sest skaala astmete sõnastus on Alakriteeriumide 2 ja 3 puhul erinev. Vaidlustuskomisjoni arvates kinnitab erineva sõnastuse kasutamine Alakriteeriumide 2 ja 3 astmestikis veenvalt, et Alakriteeriumi 2 puhul tuli proovitööd hinnata teisiti, kui Alakriteeriumi 3 puhul. Vastasel korral puuduks Hankijal põhjus erineva sõnastuse kasutamiseks.

18.1. Proovitöö hindamiseks on Alakriteeriumis 2 kehtestatud kolme astmeline skaala:

1) 25 punkti: *Esitatud on vähemalt kolm sisulist ja põhjendatud tehnilist parendusettepanekut, mis on realistlikud ja mille mõju NES-i jõudlusele on selgelt kirjeldatud;*

2) 10 punkti: *Esitatud on vähemalt kolm ettepanekut, kuid vaid 1-2 puhul on nende mõju NES-i jõudlusele selgelt kirjeldatud ja need on realistlikud;*

3) 1 punkt: *Esitatud on vähemalt kolm ettepanekut, kuid mitte ühegi mõju NES-i jõudlusele ei ole selgelt kirjeldatud või ei ole need realistlikud.*

18.2. Käesoleva otsuse p-is 18.1 esitatud Alakriteeriumi 2 hindamise skaalast nähtub vaidlustuskomisjoni arvates üheselt mõistetavalt Alakriteeriumi 2 alusel proovitööle punktide andmise kord – kui esitatud on vähemalt kolm realistlikku tehnilist parendusettepanekut, mille mõju NES-i jõudlusele on selgelt kirjeldatud, omistatakse proovitööle 25 punkti, kui esitatud vähemalt kolmest ettepanekust on realistlikud 1-2 (ja nende mõju NES-i jõudlusele on selgelt kirjeldatud), siis omistatakse 10 punkti ning kui esitatud vähemalt kolmest ettepanekust pole mitte ühegi mõju NES-i jõudlusele selgelt kirjeldatud või ei ole need realistlikud, siis omistatakse 1 punkt. Seega loetakse Alakriteeriumi 2 puhul nõ *häid ettepanekuid*.

18.3. Protokollist nähtub, et Alakriteeriumi 2 alusel on Hankija hinnanud Vaidlustaja proovitööd maksimaalse 25 punktiga, kuna Hankija leidis, et Vaidlustaja esitatud 10-st parendusettepanekust 4 on realistlikud ja nende mõju NES-i jõudlusele on selgelt kirjeldatud. Vaidlustuskomisjon leiab, et Hankija on hinnanud Vaidlustaja proovitööd Alakriteeriumi 2 alusel õigesti, kuid sellest ei tulene kuidagi, et Hankija oleks pidanud samal põhimõttel hindama Vaidlustaja proovitööd ka Alakriteeriumi 3 alusel, mille punktiskaala on Aluste 2 ja 3 osas sõnastatud erinevalt.

19. Eeltoodud põhjustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija hindas Vaidlustaja proovitööd Alakriteeriumi 3 alusel kooskõlas kehtestatud Hindamismetoodikaga. Vaidlustuskomisjon mõnab, et Hindamismetoodikas oleks Aluseid 1-3 saanud sõnastada selgemalt, kuid olukorras, kus RHAD-i vaidlustatud ei ole ning vaidlustamine ei ole enam võimalik, tuleb Alakriteeriumi 3 sisustamisel lähtuda sellisest sõnastusest nagu see on RHAD-is kehtestatud, kasutades asjakohaseid tõlgendamismeetodeid. Asjaolu, et Vaidlustaja mõistis või sisustas Alakriteeriumi 3 hindamismetoodikat erinevalt ei anna alust asuda seisukohale, et hindamismetoodikat tulebki sellisel viisil sisustada või et tegemist oleks objektiivselt mitmetähendusliku metoodikaga. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et Hankija kohaldas Alakriteeriumi 3 proovitööde hindamisel nii nagu see oli RHAD-is kehtestatud ega muutnud hindamismetoodikat hindamise käigus, nagu väidab Vaidlustaja.

Kokkuvõttes on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Alakriteeriumi 3 alusel on Hankija hinnanud Vaidlustaja proovitööd õiguspäraselt 1 punktiga (tuvastades, et kolm proovitöös esitatud äriprotsessi muudatust on puudulikud).

20. Vaidlustaja on esitanud vaidlustuses eraldi põhjendused selle kohta, miks ei ole õiguspärased Hankija negatiivsed hinnangud Vaidlustaja proovitöö p-ides 6.2 ja 6.3 esitatud äriprotsesside muudatustele, mille tulemusena Hankija leidis, et need muudatusettepanekud on puudulikud, põhjendused on ebaselged või ärioloogika ei ole säilitatud.

Vaidlustuskomisjon leiab, et nendele seisukohtadele hinnangu andmiseks puudub käesolevas otsuses vajadus, kuna see ei saa mõjutada vaidluse tulemust. Olukorras, kus osa väiteid osutub ebaoluliseks, sest need ei saa mõjutada vaidluse lõpptulemust, ei pea võtma selle väite kohta ammendavat sisulist seisukohta (Riigikohtu otsus 3-20-1198, p 26).

21. Käesolevas otsuses eespool väljatoodud põhjendustel on vaidlustuskomisjon seisukohal, et Hankija kohaldas Alakriteeriumi 3 Vaidlustaja proovitöö hindamisel põhimõtteliselt õigesti. Hinnangu andmine sellele, kas Hankija põhjendused, millega Vaidlustaja proovitöös esitatud konkreetset äriprotsesside muudatused loeti puudulikuks, saaks olla vajalik üksnes juhul, kui Hankija eksimise tulemusena tuleks Alakriteeriumi 3 alusel Vaidlustaja proovitööle omistada 25 punkti, sest saades Alakriteeriumi 3 alusel 25 punkti saaks Vaidlustaja pakkumus kogusummas rohkem punkte, kui on Kolmanda isiku pakkumusel. Sellist olukorda käesoleval juhul pole.

22. Protokolli kohaselt on Vaidlustaja proovitöö p-ides 6.2, 6.3 ja 6.6 esitatud äriprotsesside muudatuste ettepanekud puudustega, s.o puudulikud, ebaselgete põhjendustega või nende puhul pole ärioloogika säilinud. Vaidlustuses on Vaidlustaja esitanud argumentatsiooni, millega vaidleb vastu Hankija poolt Vaidlustaja proovitöö p-ides 6.2 ja 6.3 esitatud äriprotsesside muudatuste ettepanekutele antud negatiivsele hinnangule. Vaidlustaja ei ole esitanud aga mingeid põhjendusi ega isegi väitnud, et ebaõige oleks Hankija hinnang Vaidlustaja proovitöö p-is 6.6 esitatud äriprotsessi muudatuse ettepanekule. Sellest järeldab vaidlustuskomisjon, et Vaidlustaja peab põhjendatuks Hankija hinnangut Vaidlustaja proovitöö p-is 6.6 esitatud äriprotsesside muudatusele, mille kohaselt [---] *Hankija hinnangul ei säilita antud ettepanek ärioloogikat ega toeta süsteemi jõudluse kasvu*. Seega on Hankija tuvastanud Vaidlustaja esitatud äriprotsesside muudatuste ettepanekute hulgas vähemalt ühe, mis ei säilita ärioloogikat ega toeta süsteemi jõudluse kasvu ning mille üle ei ole ka vaidlust.

23. Tulenevalt eeltoodust, isegi juhul, kui Hankija oleks eksinud hinnangu andmisel Vaidlustaja proovitöö p-ides 6.2 ja 6.3 esitatud äriprotsesside muudatuste ettepanekutele ning need ei ole Alakriteeriumi 3 mõttes puudustega (mida vaidlustuskomisjon vastava kontrolli teostamata jätmise tõttu ei väida), ei saaks see tuua kaasa Hankija otsuse kehtetuks tunnistamist, millega Kolmanda isiku pakkumus tunnistati edukaks. Kuna puudub vaidlus, et Vaidlustaja proovitöö p-is 6.6 esitatud äriprotsesside muudatus ei säilita ärioloogikat ega toeta süsteemi jõudluse kasvu, siis Vaidlustaja proovitöö hindamisel Alakriteeriumi 3 alusel kuuluks kohaldamisele Alus 2, mille järgi omistatakse proovitööle 10 punkti, kui *esitatud on vähemalt kolm äriprotsessi muudatust, kuid üks või kaks muudatust on puudulikud, põhjendused ebaselged või ärioloogika ei ole säilitatud*. Kui Vaidlustaja proovitöö saaks Alakriteeriumi 3 alusel 1 punkti asemel 10 punkti, siis tuleks Vaidlustaja pakkumusele omistada kokku 83,07 punkti, millega Vaidlustaja pakkumuse punktide kogusumma jääks jätkuvalt oluliselt alla Kolmanda isiku pakkumusele omistatud punktide kogusummale – 95,67. Seega ei tõuseks Vaidlustaja pakkumus pingereas Kolmanda isiku pakkumusest ettepoole ning alused Hankija otsuse kehtetuks tunnistamiseks, millega Kolmanda isiku pakkumus tunnistati edukaks, puuduvad ikkagi.

24. Vaidlustusmenetluse kulud

Lähtudes sellest, et vaidlustus jääb RHS § 197 lg 1 p-i 4 alusel rahuldamata, kuuluvad 22 (23)

vaidlustusmenetluse kulude osas kohaldamisele RHS § 198 lg-d 3 ja 8.

24.1. Hankija ei taotlenud kulude väljamõistmist.

24.2. Kolmas isik osales vaidlustusmenetluses Hankija poolel, mistõttu on tal õigus kulude hüvitamisele Hankijaga samade reeglite alusel.

Kolmas isik on esitanud tähtaegselt taotlused oma lepinguliste esindajate kulude väljamõistmiseks Vaidlustajalt kogusummas 3172,5 eurot (käibemaksuta), 15,75h õigusabi osutamise eest keskmise tunnihinnaga 201,43 eurot.

Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et arvestades vaidlustuse mahtu ning keerukuse astet on Kolmanda isiku lepinguliste esindajate kulud mõnevõrra ülepaisutatud. Vaidlustuskomisjon on seisukohal, et vajalikud ja põhjendatud on Kolmanda isiku õigusabikulud 12 tunni ulatuses summas 2417,16 eurot (käibemaksuta) ja need tuleb Vaidlustajalt välja mõista.

24.3. Vaidlustaja kulud jäävad tema enda kanda.

(allkirjastatud digitaalselt)

Taivo Kivistik